

ROMÁN

Josefa Aug. Tomiče.

Bosenský drak.

Autorisovaný
překlad

prof. František Fabouna.

(Pokračování)

Jeden byl nepochybně Mahmud aga, toho nejlépe pozdával; když přišli blíže, poznal i jezdce druhého s pravé strany: byl to Menišaga, ajam (správní úředník turecký) srebrnický. Ale tieto přichodili, když již zešla na blízku byli, neznal. Týž zastavil koně před samým Ali pašou, jenž na zvědavě pohlížel, pozdravil pána hradu velmi zdvořile i se s koně, když ihned jeden služebník z družiny za uzdu chopil.

Byl to člověk již letný, černé pleti v obličeji a černých, již velmi prošedivých vousů. Tvář jeho byla spanila a jíma, obzvláště když začal mluvit, tu se jeho rty obyčejně usmívaly. Byl to člověk velmi libého vzezření, dobrý však znalec lidí, na němž bylo ihned lze uhnouti, že náleží k onomu druhu rozmilých hzjev, jimž prostomyslí lidé z města k největší své škodě dívátoří.

"Já jsem vezir bosenský, Morali paša," představoval se velmi ušlezeně a sladce nozdravý přichodí, jenž měl v Cařhradě příležitost pfluečti se evropským mravům. "Vracíme se z Belchradu, touží jsem ze srdeč, bych to navštívil, dletoho byl Ali paša, neboť sobě pfeji, abychom byli dobrými přáteli, jakož jsme pravými Moslemi, kteří jsou pustusí jednoho císaře a Boha."

Ali paša podivil se té návštěvě a byl z počátku v potřebách rozpacích, co má odpověděti. Za chvíli, když se byl zpamatoval, uklonil se hluboce vezirovi i poprosil jej, aby vezel do jeho obydlí.

Vezir, Mahmud a Memiš aga, pak Gjulaga Sarajevský, kteří byli v druhém vezirovi, potom vezírav haznadar (pokladník) sli nahoru do zámku. Služebnictvo ubytovali Ali paša v prvním hradním dvoře, kde se v brzku seznámilo s Ali pašovými služebníky.

Se srdečnou polohostinností vyčastoval Ali paša své hosti, dada jim připravit skvělou večeři. Na stříbrných misách nesli služové roz-

manitá bosenská jídla, jako polévky, pilav (vařená hustá rýže), pitu (hranou monádno jídlo) a konečně pečené jehně. Mohamediné vše jedli, proto se při večeři mimo vypravovalo, co viděli cestovatelé v Belchradě. Teprve po večeři, když byl přinesen čibuk, káva a šerbet, jali se cestovatelé rozmouhati o slavnosti, již byli osobně přítomni.

"K osmi tisícům lidí ze všech krajů Šumadije," jal se vypravovat Gjulaga, členný přítel knížete Miloše, "mělo se, aby patřilo na tu vzácnou slavnost. Rozbili stanu před Belchradem a tu přenocovali, a když vyslo slunce, odebrali se všickni v seštečném obleku na Vraciar, aby viděli, co se bude dělat dítě. Tu již čekal kníže Miloš se svými senátory a celou skupinou. Netrvalo dlouho a v skvělém průvodu, v kterém jsme i my byli, přijel na koni Husein paša belchradský, nesl prapor s tureckým obrazem i pozdravil raja. Kníže Miloš padl na kolena, plíjd z jeho ruky hatyserif, kterým se Šumadijský udílejí práva, polibil jej a otevřel svému senátoru, jenž jej uchla před národením četl. Všickni radostí jásali, objímalí a celovali se. Blahoslavili i sultána, jenž koučem jejich žáby vyslysel. Na zítřek pak vynesli odnáškud Valasi, když se jim hatyserifem dočalo svobody jejich náboženství, celého možství zvonů i jali se jako potrestání do nich tlouci. Na ten poplach hrnali se veleři i malí do kostela a tu biskup pomazal Miloše knížetem, aby se jaksi vědělo, že se stal i vůl Boha Čantra vlastadem. Nyní je Miloš ve svém celém pánum a Šumadija jest pro nás ztracena, neboť co je Turk, musí se odtamtud stěhovat."

"To je všecko dílem Moskavánů," podotkl Memiš aga, "a my Bosňáci jsme tím vinni. Když bychom před dvěma roky nebyli se rozešli, nýbrž byl i jinou cestou táhli proti Rusům, nebylo by k tomu došlo."

Ali paša se zakabonil, uslyšev

slova Memiše agy a dal tim na jevo, že mu není k mysli takovou ještě poslouchati. Vezir, aby vše napravil, vmlíl se do rozmluvy a pravil:

"Okolnosti byly tím vinny. Vezir Avdurahim, můj předchůdce, nebyl příliš vážen v zemi a proto to tak dopadlo. Kdyby Bosňáci tehdy byli měli vezira podle své chuti, byli by bývali sultána z neznáme vyprostili."

"Tak jest, právě tak!" přisvědčoval Gjulaga a Mahmud aga, kdežto Ali paša patrně potěšen těmi slovy poziral zpod oka na vezira.

Když se unavení cestovatelé začali rozehazeti každý do své ložnice k odpočinku a na vzájem si příliš "dobrou noc", zadřel vezir Ali pašu u sebe i vybídl jej, by se vedle něho posadil na otomanku. Se zvědavostí očekával Ali paša, co to bude.

Vezir po krátké přestávce jal se mluvit takto:

"Nejdří jsem dosud příležitosti s tebou soukromě a důvěrně mluvit, proč nyní dobře slyš, co ti povídám. Tys, jak ti povídám, svržen co pasa Zvornického pašálku, poněvadž jsi císařské komisary a vyslance knížete Miloše, kterí poslání byli, by upravili hranice mezi Bosnou a Srbskem, dal okovy spoutati a do vězení uvřeli, a pak je vypravil přes hranice. Vezir, sultán musil tak s tebou naložiti, neboť to žádal Moskevský vyslanec v Cařhradě. Než, abych pravdu řekl, sultánovi je milo, že tak učinil, nebo nemohlo mu být vhod, aby se cosi od Bosny, sultánovy země, odtrhlo a Srbsku připojilo, které již ani jemu nenechal. Proto tebe také nikdo zde neznepokojoval, když jsi přes císařský fermán zde zůstal. Nicméně fermánu se musíš podrobít, ale neboj se," pokračoval vezir těseji, "neztratíš ničeho. Na místě zvornického pašálku dostaneš srebrnický, který je větší a bohatší; máš-li zde pevný hrad, budeš jej mít i tam, výměna jest někdy

lepší. A pak, až tam budeš nejaky čas a osvědčíš svou věrnost sultánovi, budu já první přimluvit se za to, abys byl jmenován vezirem bosenským. Vím, že zde nemám trvání; jsem Osman a těch nemávám Bosňáci. Jestě malíčko, a pak bezpochyby i já odejdu — a potom bude na tobě záležeti, aby ti zlatá jablka do klinu padla."

Morali paša nluvil tak sladce a prostořečně, že mladý Ali Vidaič naprostě uvěřil jeho slibum. Když se slibuje hodnost a prospěch, klamou se i lidé tačí, kteří toho necháncí, natož člověk, jenž po tom baží. Takým byl Ali paša Vidaič. Uslýšev, co pravil vezir, byl všecek uenesen a v radošném opojení popadl tem kaftanu vezirova a polobil jej.

"Díky tobě, ja-ný pane," vykroktal ze sebe Ali paša. "Vím, že nane tvá moc povzruší muže."

"To budou mnoi první starosti, jakmile se domu navrátim. Do té doby měj strpení a očekávej. Nebude to dlouho trvat."

V tom se rozehli. Když byl Ali Vidaič ven vyšel, usmál se potutelně chytrý Osman a pravil:

"Dobře, že je tak lehkověrný ten bosenský pes. Jist jsem, že se chytí do pasti, kterou mu krásně naříčím."

Ali paša vystě z komnaty vezirovy stoupil na otevřené chodbě svého bydliště. Byl velice rozčilen: "Ty budeš bosenským vezirem!" hučelo mu neustále v uších. Opět se o jeden sloup chodby i složil ruce na prsou. Na východě objevil se nad srbskými horami plný měsíc ozářený čarodým světlem celé okolí. Jelot divoké Driny dorazil k uchu Ali pašova a chladný podzimní vínek ovíval jeho rozplátenou tvář. Kouzlo přírody jestě mocněji rozjařilo živou fantasií mladého paši.

"Ano, ty budeš vezirem!" mluvil sám k sobě. "Po čem člověk touží, toho obyčejně i dosáhne."

Podobné myšlenky zaujaly hlavu i srdeč Ali pašova.

(Pokrač. vánici.)